

انجیل زنده و سنجش آن با انجیل چهارگانه

متن های ویراسته
فارسی میانه، پهلوی و سندی انجیل زنده مانوی

The Living Gospel
(Study of Middle Persian, Parthian and Soghdian texts of Manichean
Living Gospel and its compare with the Four Gospels)

سپیده درویشی

ارمان بختیاری

سرشناسه	درویشی، سپیده، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	انجیل زنده و سنجش آن با انجیل چهارگانه / سپیده درویشی، آرمان بختیاری.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات برسم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۰۳ ص.: مصور (بخشی رنگی).
شابک	978-600-98627-4-0
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	انجیل زنده مانی
موضوع	Ewangelion Zindag*-
موضوع	کتاب مقدس. عهد جدید. انجیل‌ها
موضوع	Bible. N. T.. Gospels
شناسه افزوده	بختیاری، آرمان
رده بندی کنگره	BT۱۴۱۰/د۴۸۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۲۹۹/۹۳۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۴۶۸۰۶

عنوان: انجیل زنده و سنجش آن با انجیل چهارگانه

The Living Gospel
(Study of Middle Persian, Parthian and Soghdian texts of Manichean
Living Gospel and its compare with the Four Gospels)

نویسنده: سپیده درویشی، آرمان بختیاری

Bookauthors: Sepideh Darvishi, Arman Bakhtiari

ویرایش: سپیده درویشی

هفته نامه امر داد

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۲۷-۴-۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ دوم: ۱۴۰۳

ISBN: 978-600-98627-4-0

9 786009 862740

لازم به یادآوری است همه مطالب مطرح شده در این کتاب از جانب
مولف - مترجم می‌باشد و نشر برّسم فقط متعهد به بدنه چاپ و نشر کتاب
است و در مورد مندرجات کتاب هیچ مسئولیتی متوجه ناشر نیست.

آدرس دفتر نشر: میدان رسالت- خیابان شهید قزوینی- پلاک ۶۶

تلفن: ۰۲۱-۷۷۲۰۷۰۹۴-۰۲۱ ۰۹۱۹۳۳۹۰۳۳۴

فهرست مطالب

- ۱- پیشگفتار..... ۱
- ۲- پژوهش های پیشین..... ۳
- ۳- انجیل زنده مانوی در آثار پیشینیان..... ۴
- ۴- معرفی دست نوشته های ایرانی انجیل زنده ی مانی..... ۱۳
- ۴-۱- فارسی میانه..... ۱۳
- ۴-۲- پهلوانیگ..... ۱۵
- ۴-۳- سغدی..... ۱۶
- ۵- متن های انجیل زنده..... ۱۷
- ۵-۱- فارسی میانه..... ۱۷
- ۵-۲- پهلوانیگ..... ۲۹
- ۵-۳- سغدی..... ۳۱
- ۵-۴- چینی..... ۳۳
- ۵-۵- دست نوشته یونانی کلن..... ۳۳
- ۵-۶- متن قبطی..... ۳۳
- ۶- متن کامل..... ۳۴
- ۷- سنجش انجیل زنده با انجیل های مسیحی (اصلی و جعلی)..... ۳۹
- ۸- معرفی اناجیل چهار گانه مسیحی..... ۴۶
- ۸-۱- انجیل متی..... ۴۶

۴۷.....	۸-۲-انجیل مرقس.....
۴۷.....	۸-۳-انجیل لوقا.....
۴۸.....	۸-۴-انجیل یوحنا.....
۵۰.....	۹-متن های باقی مانده از انجیل زنده.....
۵۶.....	۱۰-متن های انجیل مسیحی در روایت های ادبیات ایرانی مانوی.....
۵۷.....	الف) پاره هایی از نسخه ی پهلوانیگ مانوی دیاتسارون.....
۶۱.....	ب) کوششی برای بازسازی داستان رنج مسیح (ع) در سرود تصلیب.....
۶۵.....	ج) پاره های دیگری از داستان رنج مسیح (ع).....
۶۸.....	د) سخنان عیسی (ع).....
۷۰.....	۱۱-واژه نامه.....
۷۰.....	۱۱-۱-فارسی میانه.....
۷۸.....	۱۱-۲-پهلوی اشکانی.....
۸۱.....	۱۱-۳-واژه های سغدی.....
۹۴.....	فهرست منابع.....

۱- پیش گفتار

در بررسی و پژوهش فرهنگ و ادیان باستانی ایران زمین، هنگامی که به بررسی دین مانوی می پردازیم کمبود منابع به مثابه سدی بازدارنده عمل می کند. شناخت دقیق تر دین مانوی از طریق باز یابی انجیل زنده یا *Ewangelyon Zindag* می تواند در این میان راهگشا باشد. هر چند که متاسفانه به جز قسمت هایی از باب الف آن، در حال حاضر بخش های دیگری در دسترس نمی باشد. در راستای باز یابی و بررسی انجیل زنده مانی بر آن شدیم که متن های پراکنده ی انجیل مانی را در یک کتاب به زبان فارسی گردآوری نماییم.

به منظور گردآوری مطالب و منابعی دین مانوی ابتدا متن های متعدد موجود به زبان های چینی، انگلیسی و فارسی گردآوری شد. صورت لزوم بازگردانی گردید. پس از آن، به امید یافتن ردی از نام و محتوای انجیل زنده ی مانی در سایر کتب، بیش از ۵۰ عنوان کتاب بازخوانی شد. در این میان ادیان و آیین های گنوسی، مغتسله، بودایی، زرتشتی و مسیحی که می توانند راهنمایی برای شناخت و پژوهش دین مانوی باشند، به تفصیل مورد بررسی قرار گرفتند. اناجیل چهارگانه، اعمال رسولان، نامه های پولس نبی و سایر کتب مذهبی مسیحی به کرات بازخوانی شدند تا سنجش متون باقی مانده از انجیل زنده با اناجیل چهارگانه مسیحی بر اساس مستندات صورت پذیرد.

در جهت گردآوری متون و باراهنمایی ویاری بزرگانی چون پروفیسور کریستانه رِک، پروفیسور ساموئل لیو، و پروفیسور دور کین مایستر ارنست مقالاتی چند به انضمام دو متن کوتاه خط چینی باستان فراهم آمد که مقالات انگلیسی و آلمانی ترجمه و در این کتاب مورد اشاره قرار گرفته اند.

فصل اول این کتاب به معرفی پژوهش ها و نوشته های پیشین پیرامون انجیل زنده مانی پرداخته است. در فصل دوم دست نوشته های ایرانی شامل متون فارسی میانه، پهلوانیگ، سغدی، متن قبطی و نیز دست نوشته های یونانی کلن معرفی و برگردان شده است. فصل سوم به معرفی اناجیل مسیحی و سنجش آن با انجیل مانی می پردازد و در آخرین فصل تصاویر، واژه نامه و منابع آورده شده است.

با تمام کم و کاستی ها، کتاب حاضر کوشیده است تا متنی نسبتاً یک پارچه از آن چه تاکنون از

انجیل زنده‌ی مانی بازمانده است را به دست دهد. هر چند، بنا به پاره‌ای دلایل دسترسی به متون مانوی سن پترزبورگ تا هنگام انتشار این کتاب میسر نگردیده و نیز؛ علی‌رغم تلاش‌های بسیار، متأسفانه متون چینی گردآوری شده به دلیل نگارش باستانی آنها تاکنون ترجمه نشده‌اند. امید است در نگارش بعدی کتاب حاضر برگردان متون چینی باستان و متون مانوی سن پترزبورگ اضافه گردیده و این اثر را کامل تر نماید.

سپیده درویشی - آرمان بختیاری

بهار ۱۳۹۵

www.ketab.ir